

LA VIDA DELS ALTRES (2006)

La vida dels altres està considerada, segons *Filmaffinity*, entre les millors pel·lícules de la història del cinema i ha obtingut un ampli reconeixement internacional, com ho demostren els nombrosos premis que li han concedit. Al llarg de tot el film la por és omnipresent, una por kafkiana en un Estat opac i absurd que corre per tots els estaments socials des del més baix al més alt: por de perdre els petits avantatges que t'ha proporcionat el totpoderós Estat, por d'acabar a les masmorres de la *Stasi*, por de la degradació funcional per no complir les ordres o encàrrecs dels caps superiors, por dels rivals polítics. I tot això embolcallat per un control constant, tant de la vida privada com pública: en un sistema de poder totalitari, no hi ha res privat.

La pel·lícula comença i acaba amb la representació d'una obra de teatre, en la qual la protagonista, una popular actriu que serà investigada (Martina Gedenk), cau desplomada sobre l'escenari al final de la representació. Tant el Ministre de Cultura com l'escriptor (Sebastian Koch), que també serà investigat, estan satisfets amb la representació perquè no posa en qüestió els principis del règim. Al final de la pel·lícula, tant l'Ex-ministre de Cultura com l'escriptor es tornen a trobar al teatre, però tots dos han de sortir perquè no poden suportar més aquella representació. El teatre ja no és la ficció que ells s'havien imaginat, sinó el mirall en el qual s'hi veuen reflectits: per això no el poden suportar. L'actriu que va caure desplomada en la representació inicial de la pel·lícula ha mort tràgicament provocant-se el suïcidi perquè s'ha vist empenya a delatar l'escriptor i a col·laborar amb la *Stasi*.

L'escriptor és un intel·lectual que creu en el socialisme, encara que veu també els excessos del sistema que li mostren altres intel·lectuals crítics que són marginats. Ell preparava una publicació sobre els 40 anys de la DDR, però el contacte amb aquests altres intel·lectuals crítics li fa veure que hi ha altres problemes més urgents. En col·laboració amb ells aconsegueix publicar un article sobre la taxa de suïcidis a la DDR a la revista *Der Spiegel* (El mirall) de la RFA. Aquesta publicació, considerada un fracàs per a la *Stasi*, incrementa la vigilància i accelera la pressió sobre l'actriu que conviu amb ell, fins que acaba delatant-lo i suïcidant-se. Al final de la pel·lícula, el diàleg entre l'Ex-ministre i l'escriptor posa en relleu la figura de l'escriptor "ingenu", que fins que no veu els expedients

de la *Stasi* després de la caiguda del comunisme, no s'adona de la realitat. És una crítica a tots aquells - simbolitzats per Bertol Brecht - que van ignorar, o que encara ignoren deliberadament, la realitat dels règims comunistes.

El protagonista principal de la pel·lícula, però, és el capità Gerd Wiesler (Ulrich Mühe), home solitari i oficial competent del servei d'intel·ligència de la *Stasi*. Ell és l'encarregat d'espia "la vida dels altres", en aquest cas de la parella formada pel prestigiós escriptor i la popular actriu. Aquest espionatge capgirarà la seva vida. La rigidesa inicial en la investigació anirà donant pas, de manera progressiva, a l'empatia i a la comprensió fins arribar a convertir-se en "còmplice" a l'ombra dels investigats. Sobretot quan veu que la investigació ferotge sobre l'escriptor Sebastian Koch prové d'una ordre del Ministre de Cultura que es deleix per fer-se amant de l'actriu Martina Gedenk i desembarassar-se d'en Koch, la seva parella. Això el portarà a la seva degradació professional, però enaltirà la seva qualitat humana, que li serà reconeguda per l'escriptor a qui havia espia: li dedicarà el llibre *Sonatine d'un home bo*. Potser hauria estat també un bon títol per a la pel·lícula.

JOSEP HEREU